

KORTE MEDEDELING

GELE ROEST OP JONCQUOIS TARWE IN DE JAREN 1935-1940

With a summary: Yellow rust on Joncquois wheat in the years 1935-1940

DOOR

D. E. VAN DER ZAAG

Laboratorium voor Phytopathologie, Landbouwhogeschool, Wageningen ¹⁾

In 1955 heeft het wintertarweras Heine's VII zeer sterk te lijden gehad van gele roest (*Puccinia glumarum*). Oogstdepressies van 10-20 % waren geen zeldzaamheid. Wat zal de toekomst van dit ras zijn? Zal het zich wegens zijn grote productiviteit weten te handhaven, of zal het als gevolg van zijn sterke vatbaarheid voor gele roest binnenkort van de rassenlijst afgevoerd worden? Een antwoord is hierop nog niet te geven, maar het is in dit verband wellicht van belang iets mede te delen over de snelle opkomst en het weer even snelle verdwijnen van het wintertarweras Joncquois, zonder dat daarmee gezegd wil worden, dat het met Heine's VII evenzo zal lopen.

Het Franse tarweras Joncquois werd in 1935 in Nederland geïntroduceerd en op kleine schaal beproefd. In de Rassenlijst 1936 wordt het reeds genoemd. In 1936 was 1 % van het totale wintertarwe-areaal met Joncquois ingezaaid en werd het behalve in Zeeland ook elders beproefd. In Zeeland gaf Joncquois op de proefvelden de hoogste opbrengst, en in Noordelijk-Groningen was de gemiddelde opbrengst van dit ras op de kleinere proefvelden 11 % hoger dan de gemiddelde opbrengst van Juliana en op de grotere proefvelden was het verschil ten gunste van Joncquois zelfs 23 %. Volgens het verslag van de landbouwproefvelden in Zeeland waren begin juni verschillende rassen al tamelijk sterk door gele roest aangetast, terwijl in Joncquois weinig gele roest voorkwam. Dit is in overeenstemming met de beschrijvende Rassenlijst van 1937 ²⁾, waarin gezegd wordt, dat dit ras tamelijk resistent is tegen gele roest.

Aangemoedigd door deze gunstige resultaten gingen verscheidene landbouwers in het najaar 1936 Joncquois uitzaaien, zodat dit ras 7 % innam van het totale wintertarwe-areaal. De opbrengst viel in 1937 echter algemeen tegen. In Zeeland was op de proefvelden de gemiddelde opbrengst gelijk aan die van Juliana, en in Groningen was op de kleinere proefvelden de gemiddelde opbrengst zelfs 10 % lager dan de gemiddelde opbrengst van Juliana. Op de grotere proefvelden waren ook in Groningen de gemiddelde opbrengsten van beide rassen gelijk.

Hoewel in Zeeland begin juni op één proefveld Joncquois en enkele andere rassen al sterk door roest waren aangetast, krijgt men uit de proefveldverslagen van Zeeland en Noordelijk-Groningen niet de indruk, dat men de minder gunstige resultaten van Joncquois aan de roestaantasting heeft toegeschreven. Op sommige praktijkpercelen waren de opbrengsten van dit ras nog bijzonder goed.

¹⁾ Thans werkzaam op het Proefstation voor de Akker- en Weidebouw, Wageningen.

²⁾ De Beschrijvende Rassenlijst verschijnt in het begin van het jaar.

Men vermoedde, dat Joncquois zeer speciale eisen aan de grond stelt. Zowel in Zeeland als in Groningen was uit proeven gebleken, dat Joncquois dicht gezaaid moet worden en zeer veel stikstof nodig heeft. Volgens het Gronings verslag zouden in 1937 vele Joncquois-percelen te weinig stikstof hebben gehad. In het Zeeuwsch Landbouwblad van 2 oktober 1937 wordt echter de veronderstelling uitgesproken, dat de roest wel eens de oorzaak zou kunnen zijn van de minder goede opbrengst van Joncquois: „In het afgelopen jaar heeft de tarwe in het algemeen en de Joncquois tarwe in het bijzonder in sterke mate te lijden gehad van roestaantasting. Dit is te meer opmerkelijk, daar de roestaantasting bij de Joncquois tarwe in vorige jaren in het geheel niet kon worden geconstateerd. Het schijnt echter, dat er toch een vorm van roest is, waardoor Joncquois in sterke mate kan worden aangetast en het is de vraag of de minder goede resultaten van de verbouw van Joncquois in dit jaar niet moeten toegeschreven worden aan het sterk optreden van roest in dit gewas. Met zekerheid is dit echter niet te zeggen, aangezien er ook gevallen bekend zijn, waar ondanks het sterk optreden van roest, toch grote opbrengsten werden verkregen. Het is echter een feit, dat in ieder geval een sterke roestaantasting voor het tarwegewas een nadeel is en zeker de opbrengst in ongunstige zin zal beïnvloeden.”

In Groningen werd in het najaar van 1937 de landbouwers geadviseerd voorzichtig te zijn met de verbouw van Joncquois en volgens het Zeeuwsch Landbouwblad 1937 verwachtte men, dat het areaal met Joncquois terug zou lopen.

In het verslag van de Landbouwproefvelden in Zeeland over 1938 wordt gezegd, dat Joncquois reeds vroeg in hevige mate door roest werd aangetast. Op één proefveld was de opbrengst van Joncquois 32 % lager dan de opbrengst van Juliana en op een ander proefveld was dit verschil 13 %. In het verslag van 1938 wordt duidelijk gezegd, dat tengevolge van de roestaantasting de opbrengst zo laag is gebleven.

Uit het verslag van de Rijkslandbouwproefvelden in Noord- en Zuid-Beveland over het jaar 1938 werden de volgende gegevens overgenomen.

Opbrengsten van 4 proefvelden:

Juliana	100	Joncquois	56
„	100	„	69
„	100	„	71
„	100	„	75

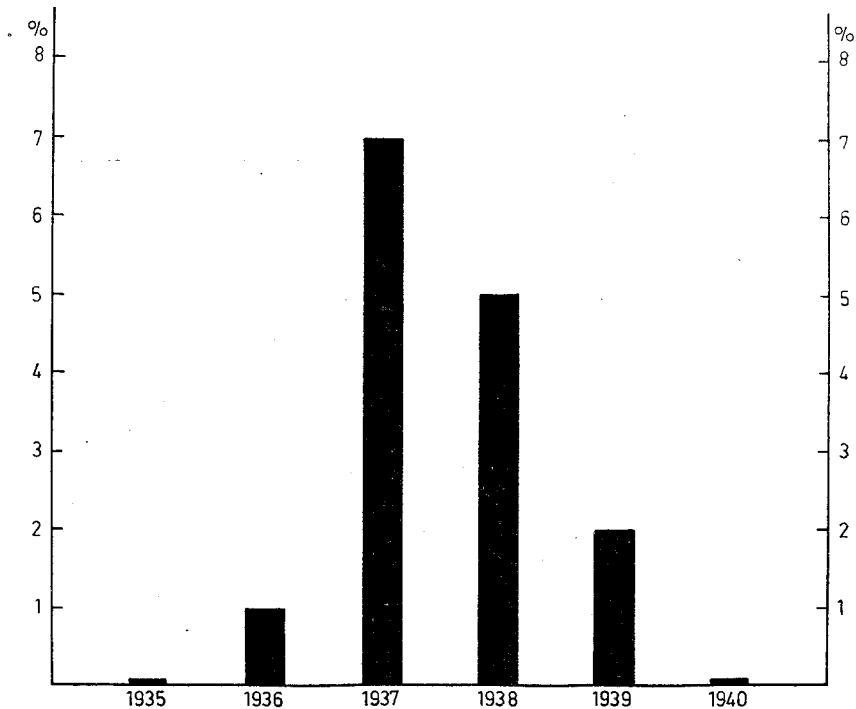
Joncquois was in al deze velden sterk geïnfecteerd door roest.

In Groningen waren in 1938 de resultaten al niet beter. Op de kleinere veldjes was de gemiddelde opbrengst van Joncquois 30 % lager dan de gemiddelde opbrengst van Juliana en op de grotere velden was dit 23 %. „In mei vielen de percelen met Joncquois tarwe in Groningen van verre reeds op door hun afwijkende kleur tengevolge van de roestaantasting”.

Volgens Prof. C. BROEKEMA (Zeeuwsch Landbouwblad van 17 september 1938) was het voor de Nederlandse wintertarwerassen een goed jaar en voor de Joncquois tarwe een slecht jaar.

In 1939 was in Groningen de gemiddelde opbrengst van Joncquois op de kleinere proefveldjes 6 % lager dan de opbrengst van Juliana. Over roest wordt niet gesproken; men achtte het waarschijnlijk niet meer noodzakelijk dit ras uitvoerig te bespreken. In 1940 komt Joncquois in de proefveldverslagen van Zeeland en Groningen en in de Rassenlijst niet meer voor.

Hoewel hierover geen onderzoek is verricht, is het aannemelijk, dat de snelle teruggang van de zo veelbelovende Joncquois tarwe toegeschreven moet worden aan zijn vatbaarheid voor een fysiologisch ras van gele roest, dat in de jaren 1935 en 1936 niet of nauwelijks in Nederland voorkwam, maar dat in 1937 zijn kans kreeg. Of dit physio van elders is komen aanwaaien, of dat een nieuw physio is opgetreden, moet in het midden worden gelaten.

Het voorkomen van Joncquois in procenten van de oppervlakte wintertarwe volgens Rassenlijst 1941.

The occurrence of Joncquois in percents of the acreage with winterwheat according to the List of Varieties 1941.

SUMMARY

In the Netherlands in 1955 the winterwheat variety Heine's VII was severely attacked by yellow rust, although it was nearly free from rust in the previous years. In the past the same occurred with the french winterwheat variety Joncquois which appeared to be very promising in the years 1935 and 1936. In the years 1937 and 1938, however, it became attacked so badly that it disappeared in a few years.

LITERATUUR

Beschrijvende Rassenlijst 1936 t/m 1941.

Verslag van de door het Rijk gesubsidieerde Landbouwproefvelden in Zeeland over het jaar 1936, t/m 1938.

Verslag der Rijkslandbouwproefvelden in Noord- en Zuid-Beveland over het jaar 1938. Landbouwproefvelden in Noordelijk-Groningen 1936 t/m 1939.

Zeeuwsch Landbouwblad 1937 en 1938.